

klein maar dapper

een kijkje in de ict-keuken van hogeschool edith stein

interdenominatief

Bij binnenkomst word ik enthousiast ontvangen door Hans Tibben, coördinator Studielandschap van de hogeschool. Hans heeft een compleet programma in petto waarin verschillende mensen van de hogeschool het woord zullen voeren. Frank Konings, manager positief onderwijs, zal de aftrap nemen en geeft enige achtergrondinformatie over de school.

Wij bieden een interdenominatieve opleiding aan. Dat wil zeggen dat er onderwijs wordt gegeven in alle levensbeschouwelijke richtingen. Voor de leerlingen die hier afstuderen is dat gunstig omdat ze, naast een algemeen diploma, ook een certificaat ontvangen waarin staat dat ze les mogen geven op zowel een katholieke, een protestants-christelijke als een openbare basisschool.

Naast een fulltime opleiding bestemd voor toekomstige leraren in het basis- en speciaal onderwijs, verzorgt de hogeschool ook deeltijdopleidingen en diverse nascholingscursussen. Deze nascholingscursussen variëren van een bijspijkerkursus Nederlands tot het ontwikkelen van nieuwe tekentethodes. Frank: Maar, ook ik krijg in dit aanbod een volwaardig plekje. Zo kunnen leerkrachten hier hun Digitaal Rijbewijs Onderwijs halen, een cursus tot ict-coördinator volgen, of leren hoe ze educatieve software in hun klas kunnen integreren.

te koop: kippenhok

Om een betere indruk te krijgen van de school word ik uitgenodigd om samen met Hans en Frank de school te bezichtigen. We passeren enkele leslokalen waar leerlingen druk aan het werk zijn. In een van de klaslokalen vinden we een kleine, in leeftijd wat ouderogende groep studenten. Leergierig staren zij naar hun computerscherm. Docente Spjouke van Zijl Langhout vertelt: Deze mensen zijn bevoegd om in hun eigen land les te geven, staan hier ook voor de klas, maar moeten nog de kneepjes van de Nederlandse taal leren. Wat ze doen achter de pc is heel verschillend. Deze meneer bijvoorbeeld werkt nu met een

spellingprogramma waarin hij moet aangeven welke schrijfwijze juist is. Op het scherm staan de zinnen Houd toch eens je mond en Houid toch eens je mond lastig naast elkaar. De discussie over pabo-studenten die al dan niet de Nederlands taal goed beheersen, wordt te verleidelijk om niet aan te gaan. Frank: Ik denk dat we niet in termen van goed of slecht moeten spreken. Het niveau van de leerlingen is niet slechter, maar ligt gewoonweg anders. Vroeger werd er meer nadruk gelegd op de grammaticale regels, tegenwoordig is het sociale aspect wat belangrijker.

In het volgende kamertje treffen we Frank Wegink, netwerkbeheerder. Frank: Dit is de plek waar het ict-gebeuren van de school allemaal georganiseerd wordt. De centrale server heeft daarbij een grote verantwoordelijkheid. Niet alleen is het de server voor onze school, ook vijftig basisscholen uit Hengelo loggen via deze server in. Voor die scholen brengt dat een heelboel voordelen met zich mee. Wanneer ze bijvoorbeeld netwerkproblemen hebben, dan kunnen ze bij ons terecht. Daarnaast verzorgt de server ook nog eens het e-mailverkeer van zo'n vierhonderd scholen in de regio. Wij bieden daarbij een aantal diensten aan, zoals de zogenaamde e-groups. Hoe dat werkt? Een school stuurt ons het mailtje dat ze doorgestuurd willen hebben naar een selecte groep scholen. Op onze beurt zorgen wij ervoor dat deze groep scholen het betreffende mailtje ontvangt. Waarop Hans inhaakt: Dit is het beeld wanneer een school op zoek is naar een bepaald soort onderdeel van een computer, of gewoonweg om elkaar op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen. Ja, en dan kan er wel eens een mailtje tussentussen met de oproep: te koop aangeboden, kippenhok!

keeping up with the jonases

We nemen afscheid van de netwerkbeheerder en stuiten op het volgende agendapunt: lunch! Ook Frank neemt afscheid waarop Hans en ik naar de kantine van de leerlingen lopen.

Klein, op maat en toekomstgericht. Dat beschrijft in enkele woorden Hogeschool Edith Stein/ Onderwijscentrum Twente [HES/OCT] te Hengelo. Hun onderwijs- en ict-visie aan de hand van een rondleiding door de school.

7 | 8

Rondom het marktplein waar alle leermiddelen over het basis-onderwijs te vinden zijn [4], liggen de zogenaamde onderwijs-winkels [1,2]. Foto 1 is genomen in het lokaal vol Montessori-materiaal, foto 2 toont een stel studenten in het technieklokaal. In de studio [3] leren studenten hoe ze met multimedia heel laag-drempelig een fitssende educatieve presentatie kunnen maken; in het leermiddelencentrum [5] kunnen ze honderden verschillende onderwijsleermiddelen lenen en krijgen ze meteen didactische tips voor de stage. Foto 6 laat enkele leerlingen zien die in een priv-ruimte werken en ten slotte laten foto 7 en 8 de omgeving van de hogeschool zien. De monumentale kantoorvilla uit 1885 [7] wordt ingericht als schatrijke leeromgeving met een educatief erf waarop basisschoolleerlingen en studenten gezamenlijk op ontdekking gaan. Een natuurin [8] vormt de kern van het educatieve erf.

De computer kan uitstekend met de mens vergeleken worden. Een mens heeft een persoonlijk besturingssysteem, een unieke configuratie, veel of weinig intern geheugen, hoge of lage verwerkingsnelheid, bevat ook bugs, kan storingen melden, moet geregeld zijn prullenbak leegmaken, moet leren gebruik te maken van al zijn vermogens en heeft ook weleens tijd nodig om op te starten', aldus Hans Tibben.

Deze ruimte, gehuist in de kelder, is knus en gezellig. Enkele leerlingen spelen relaxed een spelletje tafelvoetbal alsof ze zich niet op school, maar in de kroeg bevinden. Andere leerlingen nuttigen hun zelfmeegebrachte lunch. Hans en ik nemen tussen de leerlingen plaats.

Hans: Wat ik vind van alle nieuwe computerontwikkelingen? Gewoonweg fantastisch! Als ik zie dat mijn dochter van veertien jaar met een microfoonje achter de pc communiceert met een klasgenootje van twee straten verderop over een huiswerkopdracht, dan kan ik deze ontwikkeling alleen maar toejuichen. De maatschappij verandert, het onderwijs verandert en daarmee ook de leerlingen. Ik neem wel een sluipend gevaarlijke ontwikkeling waar die ik kan illustreren met het gezegde 'Keeping up with the Jonases'. Verschijnt er een Pentium IV, dan moet deze aangeschaft worden, verschijnt er intern geheugen op de markt met nog meer capaciteit, dan moeten we die ook hebben. Als we nagaan dat we eigenlijk maar een minimaal gedeelte van de pc gebruiken, dan kun je je voorstellen dat van een geavanceerdere versie procentueel nog minder gebruik wordt gemaakt. En dat is toch eigenlijk doodzonde.

hokjesloos

Na de lunch zoeken we praktijkbegeleider en ict-coördinator Marald Rouden op. Met z'n drieën lopen we richting het Studielandschap, de trots van de school. Hier en daar worden Hans en Marald aangesproken door docenten en leerlingen. Sommige leerlingen vinden er geen doekjes om en roepen meteen wat er mis is. Zoals een leerlinge die paniekerig Marald bendert: Marald, je moet me helpen, ik zit nu echt in de stress. M'n computer doet het echt niet meer. Na enkele minuten met haar gesproken te hebben zegt hij: Ja, dat komt wel vaker voor. Ik maak daar graag tijd voor vrij, ook al heb ik het druk. Als ik een leerling zie die een dag eerder voor het eerst op stage is gegaan, dan trek ik er gewoon een stoel bij en vraag ik hoe het gegaan is. Marald komt oorspronkelijk uit het

bedrijfsleven en werkt al een aantal jaren op de hogeschool. Juist het informele, het losse trekt hem sterk aan. We functioneren hier niet in hokjes, maar samen. Als Hans bijvoorbeeld naar een beurs is geweest en daar iets interessants voor mij heeft gezien, dan komt hij dat direct aan mij vertellen. Dat is natuurlijk hartstikke leuk.

De hogeschool houdt zich met een aantal ict-projecten bezig. E'n daarvan is de ontwikkeling van een complete lesmethode voor levensbeschouwing. Daarnaast ontwikkelt de hogeschool een eigen digitale leeromgeving. Marald: Daarbij halen we alle positieve aspecten uit verschillende leeromgevingen en proberen we dat te gieten in een superleeromgeving. Die omgeving wordt speciaal voor onze school ontworpen, dus voor zowel docenten en leerlingen. Daarbij houden we rekening met eventuele nieuwe ontwikkelingen in de toekomst. Een leeromgeving moet in onze ogen niet star zijn, maar juist flexibel, veranderingen moeten snel geïntegreerd kunnen worden. Wanneer deze klaar is? Juni, dat is onze streefdatum. Maar, waarschijnlijk is hij eerder klaar.

Het wel of niet aanschaffen van een digitale leeromgeving houdt veel scholen de laatste tijd sterk bezig. Marald vindt dat scholen zich te vaak blindstaren op de aanschaf van een leeromgeving. Scholen moeten juist bekijken of ze digitale leeromgeving past bij het huidige onderwijscurriculum. En niet andersom. Het zou voor scholen zinnig zijn om eerst te kijken of ze met zo'n leeromgeving, zoals blackboard, wel uit de voeten kunnen alvorens daar een ton in te steken. Onderwijs op maat, daar gaat het om. Lukt het niet om een onderwijscurriculum eenvoudig in zo'n leeromgeving te passen, dan kan men beter op zoek gaan naar een alternatief.

hulpdesck voor leerlingen

Ondertussen bevinden we ons in het Studielandschap. Het Studielandschap is een gedeelte van de school waar leerlingen de brug tussen theorie en praktijk kunnen overbruggen.

10 | 11

heilig hart

De hogeschool is bezig met de ontwikkeling van een multimediale basisschoolmethode voor het vak godsdienst/levensbeschouwing. In deze methode maakt de leerling via tekst, foto's, en (indien gewenst) filmpjes o.a. uitgebreid kennis met verschillende levensbeschouwingen. De methode biedt projecten aan voor groep een tot en met groep acht. Een voorbeeld van zo'n project is: Als ik later groot ben, dat gaat over vasten, lente feesten en Pasen. Een ander voorbeeld is: Een fietsbel in m'n oor, dat waarden en normen behandelt. Handig aan de methode is dat leerkrachten niet per se hoeven te werken met bijgeleverde cd-rom [er wordt ook een werkmap geleverd], en niet verplicht zijn om alle projecten te doorlopen. Een ander pluspunt is dat leerlingen terug kunnen kijken in resultaten en gegevens van vorige projecten die ze bijvoorbeeld in een eerdere groep hebben doorlopen. Daarnaast biedt de methode een website die direct inspeelt op de projecten. Daar vindt u aanvullende informatie [zowel vakinhoudelijk, pedagogisch als didactisch] uit kranten, tijdschriften en vakbladen. Bovendien biedt de site voor ouders informatie over het vak levensbeschouwing, en kunnen kinderen reageren op de inhoud van aangeboden lessen. Op dit moment is een gedeelte van de methode klaar. Voor een overzicht van de projecten die reeds leverbaar zijn, kunt u kijken op de website. Ook kunt u daar terecht voor meer informatie:

www.heilighart.nl

9 Hans [naast het bord] en Marald laten enthousiast de oude manier van lesgeven zien.

10 Enkele studenten werken geconcentreerd met de computer.

11 Nog een foto van het marktplein waar studenten alles over het basis-onderwijs kunnen vinden. Of dit nu een cd-rom, videoband of leermethode betreft

Op de begane grond is een mediatheek ingericht met daarmee themakalaken met onderwerpen zoals: Montessori, onderwijshistorie, en onderwijsvernieuwing. Een leescaf, waar studenten overigens ook kunnen computeren, een avm-studio, en een multimediastudio zijn ook op de begane grond te vinden. Op de tweede verdieping bevindt zich het studieterras met studiecellen, plekken waar twee leerlingen in stilte kunnen werken en computeren, overlegruimten, en een fluisterruimte, een ruimte waar vijftig werkplekken -met computer- zijn gecreëerd. Om daar nog een scheepje bovenop te doen heeft de fluisterruimte een speciale helpdeskbalie. Ytje Huismans zit achter de balie. Wat voor vragen ik krijg? Dat is heel verschillend. Van vragen over het gebruik van wachtwoorden tot softwareproblemen. Kleine dingen weet ik wel op te lossen, maar zit grote netwerkproblemen daar heb ik ook geen verstand van hoor!, zegt Ytje bescheiden.

alles op maat

Voor de inrichting van het Studielandschap heeft de hogeschool speciaal een interieurdeskundige [Dick Leenheer van de firma Flex uit Doetinchem] ingehuurd. Alles is op maat gemaakt, van de zuilen in de mediatheek tot de werkplekken in de fluisterzone. Volgens Hans is er inderdaad veel geld in geïnvesteerd om het geheel te kunnen realiseren. Daarvoor hebben we onder andere onze leverancier benaderd, Switch Automatisering. Zij hebben uiteindelijk besloten om ons financieel te helpen dit Studielandschap te creëren. Dat kun je ook wel zien, lacht Hans terwijl hij naar de twee deuren op de tweede etage wijst die groots de letters van Switch Automatisering laten zien.

Tot slot vraag ik aan Hans en Marald hoe zij het onderwijs in de toekomst zien. Met inbegrip van ict... Hans heeft daarop een sluitend antwoord: Ict wordt in het onderwijscurriculum verweven. Het wordt niet meer beschouwd als iets apart, maar als onderdeel van het gehele onderwijs. Door ict kan onderwijs steeds meer op maat worden aangeboden. En dat is goed, immers elke leerling heeft andere leerbehoeften. Als hogeschool hebben wij daar goed op ingespeeld. Het Studielandschap biedt leerlingen de mogelijkheid om zelf te kiezen hoe ze willen leren. Willen ze rust, dan gaan ze naar een studiecel. Willen ze wat gezelligheid om zich heen, dan gaan ze naar het leescaf. Al met al denk ik dat wij op onze kleine, maar toch ook dappere school het goed voor elkaar hebben. En dat andere scholen wellicht ook van ons wat kunnen leren!